

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – REPowerEU Plan (Planul REPowerEU)

[COM(2022) 230 final]

și

propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1060, a Regulamentului (UE) 2021/2115, a Directivei 2003/87/CE și a Deciziei (UE) 2015/1814

[COM(2022) 231 final – 2022/0164 (COD)]

(2022/C 486/25)

Raportori: **Stefan BACK**

Thomas KATTNIG

Lutz RIBBE

Sesizare	Parlamentul European, 6.6.2022 Consiliul European, 3.6.2022 Comisia Europeană, 28.6.2022
Temei juridic	Articolul 304 și articolul 194 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Decizia Adunării Plenare	21.9.2022
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în secțiune	7.9.2022
Data adoptării în sesiunea plenară	21.9.2022
Sesiunea plenară nr.	572
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/abțineri)	220/01/07

1. Concluzii și recomandări

1.1. Înainte de a intra în conținutul Planului REPowerEU, CESE, în calitate de reprezentant al societății civile, afectată în mod nejustificat de actualele creșteri dramatice ale prețurilor, subliniază că multe dintre problemele care trebuie rezolvate în prezent ar fi putut fi evitate sau cel puțin limitate dacă dependența de importurile de energie ar fi fost redusă, așa cum a propus Comisia în ultimii ani. CESE reamintește declarațiile din Strategia UE pentru securitate energetică din 2014 și din Strategia privind uniunea energetică din 2015, conform cărora UE rămâne vulnerabilă la șocurile energetice externe, solicitând factorilor de decizie de la nivel național și de la nivelul UE să clarifice cetățenilor opțiunile pe care le implică reducerea dependenței noastre de anumiți combustibili, furnizori și rute de energie. Cu toate acestea, majoritatea politicianilor și o mare parte a societății noastre au fost duși în eroare de aprovizionarea ieftină cu combustibili fosili și nu au reușit să ia nicio măsură de precauție. Situația actuală se datorează acestei neglijențe. CESE regretă că războiul din Ucraina și denaturările în aprovizionarea cu energie a Rusiei au scos în evidență această problemă fundamentală a securității energetice și a declanșat măsurile propuse în Planul REPowerEU pentru a asigura independența de importurile de energie rusă.

1.2. CESE salută obiectivul Planului REPowerEU de a face ca UE să fie independentă de aprovizionarea cu gaze și petrol din Rusia și este de acord cu abordarea bazată pe patru piloni, axată pe economisirea energiei, diversificarea importurilor de gaze și înlocuirea combustibililor fosili prin accelerarea surselor regenerabile de energie și a soluțiilor de finanțare. CESE ia notă de distincția dintre măsurile pe termen scurt și mediu.

1.3. CESE subliniază necesitatea de a asigura securitatea aprovizionării la un cost „cât mai accesibil cu putință”, atât pentru consumatori, cât și pentru industrie, și subliniază că o aprovizionare cu energie bazată în principal pe surse europene de energie regenerabilă și cu emisii scăzute de dioxid de carbon ar contribui în mod semnificativ la o securitate energetică general acceptată.

1.4. În acest context, CESE atrage atenția asupra posibilităților de sprijin oferite de Fondul social pentru climă planificat și – în ceea ce privește întreprinderile – de orientările temporare privind ajutoarele de stat pentru situații de criză. Obiectivul trebuie să fie facilitarea tranziției.

1.5. CESE consideră că nivelul efortului prevăzut în cadrul planului trebuie considerat adecvat, având în vedere caracterul urgent al situației aprovizionării și, prin urmare, este de acord cu nevoia de flexibilitate în ceea ce privește utilizarea tranzitorie a combustibililor fosili și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, a cărbunelui și a energiei nucleare. Această perioadă trebuie să fie cât mai scurtă posibil, nu trebuie să conducă la noi dependențe și nu ar trebui să afecteze eforturile de realizare a neutralității climatice cât mai curând posibil, cel târziu până în 2050, ținând seama de faptul că problema statutului energiei nucleare rămâne deschisă și, în prezent, rămâne la latitudinea fiecărui stat membru.

1.6. Având în vedere caracterul urgent al situației și riscul unor perturbări neprevăzute în furnizarea de energie din Rusia, CESE acordă importanță măsurilor care pot fi puse în aplicare imediat, în special economisirii foarte puternice de energie, sprijinite de acorduri de parteneriat și de punerea în aplicare în timp util a noilor inițiative. CESE atrage atenția asupra riscului ca efectele economice și sociale combinate ale crizei actuale să pună sub presiune sistemul democratic, dacă nu se găsesc soluții adecvate.

1.7. CESE sprijină propunerea de creștere a obiectivului de eficiență energetică de la 9 %, astfel cum s-a propus în pachetul „Pregătiți pentru 55” la 14 % până în 2030, precum și eforturile generale de economisire a gazelor, estimate la 30 % până în 2030. CESE salută, de asemenea, Regulamentul recent adoptat al Consiliului privind reducerea coordonată cu 15 % a utilizării gazelor în iarna 2022-2023 și subliniază că capacitatea de economisire variază de la un stat membru la altul. Nivelul crescut al noilor propuneri demonstrează, de asemenea, că a luat în considerare urgența provocată de războiul din Ucraina de a trece la un nou nivel. CESE sprijină în special măsurile timpurii de economisire a energiei, cum ar fi economisirea energiei prin intermediul utilizatorilor individuali, inițiate de Comisie în parteneriat cu AIE, măsuri orientate către piață, cum ar fi licitațiile inverse și măsurile de răspuns la cerere.

1.8. De asemenea, CESE îndeamnă colegiitorii să dea curs solicitării Comisiei de a include obiectivul consolidat de economisire a energiei pe care l-a propus ca parte a planului din pachetul „Pregătiți pentru 55” pentru a câștiga timp, ceea ce este esențial în situația actuală.

1.9. În ceea ce privește diversificarea importurilor, CESE atrage atenția asupra perspectivelor oferite de achizițiile comune voluntare prin intermediul Platformei UE pentru energie și al noilor parteneriate energetice, care sunt opțiuni care pot fi puse în aplicare imediat. Cu toate acestea, CESE solicită Comisiei să elaboreze o strategie geopolitică privind importul de energie, ținând seama și de urgența energetică și climatică, înainte de a încheia parteneriate cu țări nedemocratice sau instabile din punct de vedere politic.

1.10. CESE sprijină creșterea ponderii surselor regenerabile de energie în mixul energetic al UE și sprijină ferm solicitarea Comisiei de a include cota de 45 % propusă în plan în pachetul „Pregătiți pentru 55”.

1.11. Pentru a atinge aceste obiective mai ambițioase, trebuie importate o serie de echipamente tehnice, deoarece UE nu mai dispune de capacități de producție. De exemplu, panourile solare sunt importate în principal din China. Astfel, energiile fosile depind nu numai de importuri, ci și de echipamentele necesare. CESE solicită tuturor factorilor de decizie politică să promoveze masiv extinderea siturilor de producție pentru echipamente de producere a energiei din surse regenerabile, inclusiv stocarea în baterii, în Europa. Alianța industriei energiei solare fotovoltaice din UE ar putea fi un prim pas în acest sens.

1.12. În orice caz, sunt necesare investiții masive pentru a crește ponderea energiei din surse regenerabile în mixul energetic al UE. Acestea fiind spuse, ponderea investițiilor publice în cercetarea și dezvoltarea tehnologiilor de decarbonizare este mai mică în UE decât în alte economii majore, punând în pericol competitivitatea UE în ceea ce privește tehnologiile viitoare esențiale. CESE observă că tranziția verde și securitatea aprovizionării presupune energie suficientă dintr-un mix adecvat de surse regenerabile de energie pentru electrificare și pentru ca producția de hidrogen ecologic să aibă succes, pentru a dezvolta tehnologii de stocare și a exploata pe deplin oportunitățile oferite de digitalizare. Prin urmare, există încă o nevoie semnificativă de investiții în cercetare și dezvoltare.

1.13. CESE subliniază valoarea adăugată a propunerilor referitoare la procedurile rapide de autorizare pentru proiectele din domeniul energiei din surse regenerabile și definirea zonelor pretabile dezvoltării proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile pentru astfel de proiecte. Din nou, CESE subliniază valoarea adăugată a respectării recomandărilor de aplicare timpurie a acestor principii.

1.14. În acest context, CESE atrage atenția asupra importanței producției interne de energie din surse regenerabile, inclusiv de hidrogen, dar subliniază, de asemenea, că este posibil ca unele dintre sursele regenerabile prioritare, cum ar fi hidrogenul, să nu fie disponibile imediat în cantitate suficientă și/sau la prețuri accesibile. Pentru a putea renunța pe termen mediu la soluțiile de tranziție stabilite la punctul 1.3 de mai sus, este important să se elaboreze o politică europeană de decarbonizare, cu un accent special pe sectoarele în care consumul este greu de redus (industriile dependente de căldură ridicată, dar și chiriașii din clădirile cu mai multe apartamente sau transporturile). Sunt deja disponibile instrumente convenabile (de exemplu, contracte pe diferență de carbon și autoconsum colectiv). Aceste instrumente trebuie utilizate cât mai rapid posibil, ținând seama de efectele sociale și de necesitatea de a asigura competitivitatea internațională a întreprinderilor.

1.15. În ceea ce privește potențialul de dezvoltare a surselor regenerabile de energie, CESE atrage atenția asupra potențialului autoconsumului, al comunităților de energie din surse regenerabile și al partajării energiei, care se reflectă în plan, dar, din păcate, fără a explica modul în care trebuie eliminate obstacolele relevante din calea acestor întreprinderi.

1.16. CESE subliniază, de asemenea, importanța modelelor naționale de comportament și a tradițiilor care influențează alegerile în ceea ce privește mixurile energetice durabile. CESE sprijină utilizarea pe scară mai largă a resurselor disponibile pentru dezvoltarea energiilor regenerabile. Având în vedere opțiunile naționale divergente, ar trebui încurajată versatilitatea și, prin urmare, ar trebui utilizată o gamă largă de surse de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, care să se integreze din punct de vedere economic și ecologic într-un nou sistem energetic bazat în principal pe surse de energie europene. CESE ia act de faptul că situația energiei nucleare rămâne încă deschisă și este lăsată în prezent la aprecierea fiecărui stat membru.

1.17. CESE este de acord cu faptul că energia din surse regenerabile, rețelele de stocare și de distribuție ar trebui să fie tratate cu prioritate în interesul public, dar ar fi dorit ca implicațiile concrete ale acestui lucru să fie mai bine explicate. În avizele sale anterioare, CESE a subliniat deja potențialul ridicat al automobilelor electrice pentru „stocarea strategică a energiei electrice”. Din păcate, planul nu abordează nici acest aspect.

1.18. În ceea ce privește investițiile, CESE subliniază necesitatea de a se concentra mai mult asupra posibilelor efecte pozitive pentru ocuparea forței de muncă și economiile regionale, precum și asupra importanței corelării aspectelor legate de energie și climă cu coeziunea socială și regională.

1.19. CESE regretă că planul nu abordează în mod adecvat refinanțarea finanțării publice, care ar putea servi drept capital de pornire pentru a atrage investiții private în independența energetică. O posibilitate ar putea fi alocarea unei taxe specifice pentru așa-numitele „profituri excepționale” generate de prețurile ridicate la petrol și gaze. CESE ia notă de caracterul sensibil al unei astfel de măsuri, având în vedere necesitatea de a evita descurajarea investițiilor în surse de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

1.20. Deși recentul Regulament al Consiliului privind măsurile coordonate de reducere a cererii de gaze și comunicarea care o însoțește, „Să economisim gazul pentru a trece iarna cu bine”, reprezintă un pas în direcția cea bună pentru îmbunătățirea pregătirii pentru situații de criză, CESE ar dori să vadă un cadru mai general pentru situații de criză, adecvat pentru a face față unei crize de amploarea celei cu care UE se confruntă în prezent ca urmare a războiului din Ucraina.

1.21. CESE ia notă de observațiile recente ale președintei Comisiei cu privire la caracterul inadecvat al structurii actuale a pieței energetice a UE și la necesitatea de a reforma piața energiei electrice. Comitetul salută intenția de a explora opțiunile de optimizare a pieței energiei electrice, dar subliniază că orice propunere trebuie să fie precedată de o evaluare exhaustivă a impactului.

1.22. Planul, care, în orice caz, va necesita o finanțare substanțială, va fi foarte dificil de finanțat în cadrul financiar actual. În acest sens, CESE subliniază importanța introducerii unei reguli de aur pentru investițiile în comportamentul social/ecologic al societății noastre ⁽¹⁾.

2. Context

2.1. În comunicarea sa „REPowerEU” ⁽²⁾, Comisia Europeană propune un set cuprinzător de instrumente menite să reducă dependența noastră de combustibilii fosili din Rusia, prin accelerarea tranziției către o energie curată și printr-un efort comun pentru a realiza un sistem energetic mai rezilient și o veritabilă uniune energetică. Planul se bazează pe patru piloni.

2.2. Primul pilon vizează economia de energie: o reducere suplimentară de 5 % a consumului de energie până în 2030, peste reducerea de 9 % propusă în pachetul „Pregătiți pentru 55”, prin îmbunătățirea eficienței energetice ⁽³⁾. Referitor la consumul de gaze, pachetul „Pregătiți pentru 55” va realiza o reducere globală de 30 % până în 2030. Comisia a solicitat colegiilor să includă această propunere în pachetul „Pregătiți pentru 55” înainte de a fi adoptată. Ca măsură imediată pe termen scurt, Comisia inițiază o campanie de economisire a energiei împreună cu Agenția Internațională a Energiei (AIE), care vizează alegerile individuale ale persoanelor fizice și ale întreprinderilor și sugerează ca statele membre să utilizeze pe deplin instrumentele disponibile, inclusiv o mai bună punere în aplicare și actualizarea planurilor naționale privind energia și clima (PNEC) ⁽⁴⁾. CESE ia notă de recent adoptatul regulament al Consiliului care prevede o reducere colectivă de 15 % a utilizării gazelor în iarna 2022-2023, pe baza mediei ultimilor cinci ani ⁽⁵⁾. Regulamentul este însoțit de o comunicare cu propuneri de punere în aplicare ⁽⁶⁾.

2.3. Al doilea pilon se referă la reducerea dependenței de gazul din Rusia cu până la două treimi până la sfârșitul acestui an și eliminarea completă a acestuia până în 2027 prin diversificarea importurilor de gaze; importuri sporite de GNL (+50 bcm) provenind din SUA, Egipt, Israel și țările din Africa Subsahariană și importuri prin gazoducte de la alți furnizori decât Rusia (+10 bcm). În plus, platforma UE în domeniul energiei, înființată în aprilie, va reuni cererea, va facilita achizițiile comune voluntare, va optimiza utilizarea infrastructurii și va stabili parteneriate internaționale pe termen lung. Producția internă de gaze naturale din UE va fi sporită; pe termen mediu, vor fi utilizate soluții de înlocuire, cum ar fi biometanul și hidrogenul din surse regenerabile. Diversificarea include, de asemenea, combustibilii nucleari, unele state membre depinzând în prezent de sursele rusești.

2.4. Al treilea pilon propune înlocuirea combustibililor fosili și accelerarea tranziției Europei către o energie curată: în primul rând, obiectivul Directivei privind energia din surse regenerabile crește de la 40 la 45 % până în 2030. Vizate sunt principalele tehnologii, cum ar fi energia solară [obiectiv al capacității de energie solară fotovoltaică instalată de peste 320 GW până în 2025 (dublând capacitățile instalate în 2022), 600 GW până în 2030; Strategia UE privind energia solară, noua Inițiativă europeană privind acoperișurile solare; înființarea Alianței solare din UE], vântul [accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor, de exemplu prin așa-numitele „go-to-areas” (zone pretabile dezvoltării proiectelor de producere a energiei)], pompele de căldură (implementarea la scară largă, dublarea ratei de instalare la 10 milioane de unități în următorii cinci ani) și electrolizoarele. Colegiuitorii sunt invitați să alinieze obiectivele secundare pentru combustibilii din surse regenerabile de origine nebiologică prevăzute în Directiva privind energia din surse regenerabile (RED) (75 % pentru industrie, 5 % pentru transporturi), să accelereze hidrogenul prin dublarea numărului de „vâi de hidrogen” și să finalizeze evaluarea proiectelor importante de interes european comun (PIIEC) privind hidrogenul (H₂), până în vară, pentru a construi infrastructura respectivă cu scopul de a produce, a importa și a transporta 20 de milioane de tone de H₂ până în 2030 ⁽⁷⁾. Vor fi stabilite noi parteneriate pentru hidrogen (cu țările din spațiul mediteranean, Ucraina). Producția de biometan va fi extinsă la 35 bcm până în 2030. Conversia instalațiilor de biogaz existente va necesita investiții de 37 de miliarde EUR pe parcursul perioadei. Pentru a stimula electrificarea și implementarea H₂ în industrie, Comisia va implementa contracte privind emisiile de dioxid de carbon pentru diferență și componente REPowerEU specifice în cadrul Fondului pentru inovare și va institui o alianță a industriei solare a UE. De asemenea, se pune accentul pe biomasă și utilizarea reziduurilor agricole și forestiere. Comisia invită colegiitorii să adopte rapid propunerile privind combustibilii alternativi care au fost supuse spre aprobare și alte dosare legate de transport care sprijină mobilitatea verde; Inițiativa privind ecologizarea transportului de mărfuri este planificată pentru 2023. Comisia subliniază necesitatea de a accelera procedurile de autorizare și prin aplicarea timpurie a propunerilor în curs.

⁽¹⁾ Avizul CESE JO C 105, 4.3.2022, p. 11.

⁽²⁾ COM(2022) 230 final.

⁽³⁾ COM(2022) 222 final.

⁽⁴⁾ COM(2022) 240 final.

⁽⁵⁾ Documentul 11625/22 al Consiliului.

⁽⁶⁾ COM(2022) 360 final.

⁽⁷⁾ COM(2022) 230 final, p. 7, și SWD(2022), p. 26.

2.5. Ultimul pilon abordează investițiile inteligente: investiția necesară se ridică la 210 miliarde EUR până în 2027, pe lângă cele necesare pentru realizarea pachetului „Pregătiți pentru 55”. Finanțarea GNL și a gazelor transportate prin gazoducte de la alți furnizori necesită 10 miliarde EUR până în 2030. Alte investiții de 29 miliarde EUR sunt necesare în rețeaua electrică, care ar trebui realizate până în 2030. Pentru a contribui la finanțarea acestor investiții, Comisia se concentrează asupra planurilor de redresare și reziliență, licitarea certificatelor în cadrul sistemului de comercializare a certificatelor de emisii, fondurile din politica de coeziune, politica agricolă comună, Mecanismul pentru interconectarea Europei, programul InvestEU, Fondul pentru inovare și măsuri fiscale.

2.6. Comisia a prezentat un regulament de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, precum și a Deciziei (UE) 2015/1814, a Directivei 2003/87/CE și a Regulamentului (UE) 2021/1060 pentru a permite utilizarea mecanismului în sensul obiectivelor planului REPowerEU.

2.7. În general, poate fi necesar să se continue utilizarea petrolului, a altor combustibili fosili și a cărbunelui pentru o perioadă de tranziție. Energia nucleară joacă, de asemenea, un rol.

3. Observații generale

3.1. Înainte de a intra în conținutul Planului REPowerEU, CESE, în calitate de reprezentant al societății civile, afectată în mod nejustificat de actualele creșteri dramatice ale prețurilor, subliniază că multe dintre problemele care trebuie rezolvate în prezent ar fi putut fi evitate sau cel puțin limitate dacă dependența de importurile de energie ar fi fost redusă, așa cum a propus Comisia de mai multe ori în ultimii ani. CESE reamintește declarațiile din Strategia UE pentru securitate energetică din 2014 și din Strategia privind uniunea energetică din 2015, conform cărora UE rămâne vulnerabilă la șocurile energetice externe, solicitând factorilor de decizie de la nivel național și de la nivelul UE să clarifice cetățenilor opțiunile pe care le implică reducerea dependenței noastre de anumiți combustibili, furnizori și rute de energie. Cu toate acestea, majoritatea politicianilor și o mare parte a societății noastre au fost duși în eroare de aprovizionarea ieftină cu combustibili fosili și nu au reușit să ia nicio măsură de precauție. Situația actuală se datorează acestei neglijențe. CESE regretă că războiul din Ucraina și denaturările în aprovizionarea cu energie a Rusiei au scos în evidență această problemă fundamentală a securității energetice și a declanșat măsurile propuse în Planul REPowerEU pentru a asigura independența de importurile de energie rusă.

3.2. Unul dintre efectele atrocităților Rusiei împotriva poporului ucrainean îl reprezintă sancțiunile împotriva importurilor de petrol și gaze rusești și reducerea exporturilor de energie ale Rusiei către unele state membre ale UE. Prin urmare, este necesar să se reducă cu celeritate importurile de energie din Rusia. CESE sprijină pe deplin toate inițiativele care urmăresc acest obiectiv. Obiectivul trebuie să fie eliminarea treptată a tuturor importurilor de energie din Rusia cât mai curând posibil, în mod ideal în următorii trei ani.

3.3. Prin urmare, în principiu, CESE sprijină pe deplin planul REPowerEU. El stabilește obiectivul potrivit – de a pune capăt cât mai curând posibil dependenței Europei de importurile de energie din Rusia, inclusiv un set adecvat de acțiuni pe termen scurt și mediu pentru atingerea acestui obiectiv.

3.4. Situația este foarte dramatică, în special dintr-o perspectivă internațională. Importând gaze și petrol din Rusia, Europa contribuie la războiul de agresiune al lui Vladimir Putin. Câtă vreme Europa are nevoie de gazele din Rusia pentru a-și menține industria funcțională și locuințele cetățenilor europeni încălzite, poziția diplomatică a UE este slăbită. Atât timp cât Rusia poate utiliza livrările către Europa pentru a manipula prețurile cu ridicata pentru gaze, cetățenii europeni și industria vor suferi de pe urma prețurilor ridicate; trebuie să ne temem de repercusiunile economice fundamentale în cazul în care aprovizionarea cu gaze din Rusia este complet întreruptă. Prin urmare, situația actuală are efecte negative atât asupra prețurilor, cât și asupra securității aprovizionării, ceea ce înseamnă că atât întreprinderile, cât și consumatorii devin prizonierii acestei probleme. Într-adevăr, unele întreprinderi au fost deja obligate să reducă sau să oprească producția din cauza prețurilor ridicate la energie, cu un efect negativ și asupra ocupării forței de muncă. În același timp, se întâmplă adeseori ca gospodăriile să aibă dificultăți în a plăti facturile la energie. Această situație complicată pune, de asemenea, presiune asupra sistemului democratic al UE și trebuie rezolvată cât mai curând posibil.

3.5. Trebuie să ne întrebăm dacă planul REPowerEU este suficient de ambițios. Având în vedere că obiectivul principal este eliminarea treptată a dependenței de importurile de gaze și petrol rusești și atingerea independenței energetice a UE față de Rusia, în principal prin creșterea ponderii surselor regenerabile de energie, a eficienței energetice îmbunătățite și a importurilor alternative, dar și, dacă este necesar, prin utilizarea energiei fosile, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și a cărbunelui ca soluții tranzitorii pentru o perioadă foarte scurtă de timp, efortul trebuie considerat adecvat. În orice caz, trebuie să ne întrebăm: Europa – în special statele membre – face tot posibilul pentru a pune capăt, cât mai curând posibil, furnizării de gaze din Rusia? Din perspectiva planului REPowerEU numai, și având în vedere ceea ce știm până acum despre rezultatele procesului legislativ privind pachetul „Pregătiți pentru 55”, acest aspect pare discutabil.

3.6. Există doar două opțiuni pe deplin convingătoare care vor contribui imediat la înlocuirea gazelor naturale pe termen lung și vor fi în deplină conformitate cu obiectivele strategice ale pachetului „Pregătiți pentru 55”: stimularea energiilor din surse regenerabile la o scară uriașă și reducerea masivă a cererii.

3.7. Având în vedere costurile și timpul necesar pentru dezvoltarea principalelor soluții pe termen mediu și lung, CESE subliniază importanța măsurilor care pot fi luate imediat, cum ar fi alegerile persoanelor fizice și ale întreprinderilor, achizițiile comune voluntare prin intermediul Platformei energetice a UE, crearea de noi parteneriate energetice cu suporteri fiabili, stocarea gazelor, ca urmare a recomandărilor pentru aplicarea rapidă a procedurilor de autorizare rapidă, introducerea unor zone pretabile dezvoltării proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile și creșterea producției de biometanol. Colegiuitorii ar putea acționa imediat la solicitarea Comisiei de a include obiectivele de creștere a nivelurilor de energie din surse regenerabile de la 40 la 45 %, de creștere a eficienței energetice cu încă 5 % și de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor – stabilite în propuneri separate – în pachetul „Pregătiți pentru 55” pentru a câștiga timp. Colegiuitorii ar putea, de asemenea, să acționeze la cererea de adoptare rapidă a propunerilor relevante.

3.8. CESE salută, de asemenea, recentul Regulament al Consiliului privind reducerea coordonată a utilizării gazelor în iarna 2022-2023.

3.9. Având în vedere urgența extremă a situației, CESE sprijină, de asemenea, modul în care planul REPowerEU ține seama de posibila necesitate de a recurge la combustibili fosili și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și la cărbune pentru o perioadă de tranziție, care trebuie să fie cât mai scurtă posibil pentru a evita epuizarea acestor surse. De asemenea, CESE ia notă cu satisfacție de faptul că, până în prezent, problema energiei nucleare este lăsată la latitudinea fiecărui stat membru.

3.10. CESE salută instituirea unui fond pentru atenuarea impactului social și economic pentru atenuarea impactului social și economic negativ și pentru a oferi finanțare statelor membre pentru a sprijini măsurile acestora de abordare a impactului social asupra gospodăriilor vulnerabile din punct de vedere financiar, a microîntreprinderilor și a utilizatorilor transportului rutier. În același timp, CESE subliniază că pachetul financiar propus pentru Fondul pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice nu va oferi un sprijin financiar suficient pentru a aborda în mod responsabil impactul socioeconomic în cursul realizării obiectivelor climatice și de mobilitate. Prin urmare, este necesar un buget ridicat corespunzător. CESE subliniază, de asemenea, că capacitatea statelor membre de a atrage și gestiona fonduri private variază.

3.11. Statele membre ar trebui, de asemenea, să sprijine cetățenii și, în special, gospodăriile sărace din punct de vedere financiar, atât pe termen scurt, pentru următoarele două ierni, cât și pe termen lung.

3.12. În ceea ce privește economia de energie, Comisia vizează o reducere imediată cu 5 % a consumului de gaze (aproximativ 13 bcm) și de petrol (aproximativ 16 mto). Acest obiectiv este departe de a fi ambițios și nu corespunde amplorii crizei declanșate de războiul împotriva Ucrainei. Cu toate acestea, realitatea politică este aceea că Consiliul Energie din 27 iunie 2022 a acceptat nivelul de reducere cu 9 % propus de Comisie în 2021, fără a acorda atenție sugestiilor din Planul REPowerEU de a include propunerea în pachetul „Pregătiți pentru 55”.

3.13. În Germania, deja în perioada ianuarie-mai 2022, consumul de gaze a fost redus cu aproape 15 %⁽⁸⁾, deși potrivit studiilor de piață, consumatorii casnici ar putea chiar să economisească mai mult. Acest lucru arată în mod clar că situația și disponibilitatea sau capacitatea de a acționa pot fi foarte diferite în diferite state membre și că eventualele măsuri care lasă loc acestui fapt au cea mai mare șansă de a reuși, după cum o demonstrează Regulamentul Consiliului privind măsurile coordonate de reducere a cererii de gaze naturale, adoptat la 26 iulie 2022, care ține seama, de asemenea, în mod corespunzător de nevoile industriei.

3.14. Campaniile energetice nu ar trebui să fie simple apeluri privind economia de energie, ci ar trebui să cuprindă măsuri cu impact direct, cum ar fi licitațiile inverse; ceea ce înseamnă că o autoritate centrală – fie autoritatea de reglementare, fie operatorul de sistem – organizează o licitație pentru consumatorii industriali care își pot plasa oferta pentru reducerea voluntară a gazelor pe baza costurilor lor specifice. Acest lucru ar putea contribui la atingerea nivelurilor respective de depozitare a gazelor și la creșterea probabilității ca, într-un scenariu fără o aprovizionare cu gaze rusești, UE să treacă peste iarnă fără daune sociale și economice prea mari. CESE atrage atenția asupra potențialului de economisire al consumatorilor ca mijloc de reducere a cererii.

⁽⁸⁾ Industrie spart Gas, Sparpotenzial bei Verbrauchern nicht gehoben (handelsblatt.com) („Industria economisește gaze, potențialul de economisire al consumatorilor privați rămâne neexploatat”, Handelsblatt).

3.15. În ceea ce privește energiile din surse regenerabile, obiectivul general stabilit de Comisie, și anume un nivel sporit de 45 % energie din surse regenerabile, în loc de 40 % propus în 2021, pare să fi rămas neluat în considerare până în prezent, cel puțin de către Consiliul Energie din 27 iunie 2022, în pofida solicitării Comisiei de a-l include în pachetul „Pregătiți pentru 55”. CESE regretă acest lucru, deoarece întârzie impactul dezvoltării dorite. Cu toate acestea, CESE salută propunerea separată prezentată în mai 2022 de a accelera procedurile de autorizare pentru proiectele din domeniul energiei din surse regenerabile și de a introduce zone pretabile dezvoltării proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile pentru astfel de proiecte, cu scopul de a elimina un obstacol major în calea dezvoltării rapide a surselor regenerabile de energie, în special a proiectelor de energie solară și eoliană. Prin urmare, CESE salută, de asemenea, recomandarea formulată în comunicarea REPowerEU, conform căreia procedurile de autorizare și definirea zonelor pretabile dezvoltării proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile trebuie puse în aplicare imediat, până la acceptarea propunerii Comisiei.

3.16. Pentru a atinge aceste obiective mai ambițioase, trebuie importate o serie de echipamente tehnologice, deoarece UE nu mai dispune de capacități de producție; de exemplu, panourile solare sunt importate în principal din China. Astfel, energiile fosile depind nu numai de importuri, ci și de echipamentele necesare. CESE solicită tuturor factorilor de decizie politică să promoveze masiv extinderea surselor de producție pentru echipamente de producere a energiei din surse regenerabile în Europa. Alianța industriei energiei solare fotovoltaice din UE ar putea fi un prim pas în acest sens.

3.17. În orice caz, sunt necesare investiții masive pentru a crește ponderea energiei din surse regenerabile în mixul energetic al UE. Acestea fiind spuse, ponderea investițiilor publice în cercetarea și dezvoltarea tehnologiilor de decarbonizare este mai mică în UE decât în alte economii majore, punând în pericol competitivitatea UE în ceea ce privește tehnologiile viitoare esențiale. CESE observă că tranziția verde și securitatea aprovizionării necesită o combinație suficientă de surse regenerabile de energie pentru electrificare și pentru ca producția de hidrogen ecologic să aibă succes, pentru dezvoltarea tehnologiilor de stocare și exploatarea deplină a oportunităților oferite de digitalizare, astfel încât concepte precum centralele electrice virtuale să devină în cele din urmă disponibile. Prin urmare, există încă o nevoie semnificativă de investiții în cercetare și dezvoltare.

3.18. Concepte precum autoconsumul, comunitățile de energie din surse regenerabile și partajarea energiei, recunoscute la scară largă în pachetul privind energia curată și sprijinite întotdeauna de CESE, sunt importante pentru intensificarea utilizării surselor regenerabile de energie. Trebuie acoperite nevoile masive de investiții. Cetățenii sunt dispuși să investească în autoconsum sau în consumul comunitar, dacă înțeleg că acest lucru este benefic și pentru ei. Ei ar trebui să se simtă încurajați, mai degrabă decât descurajați. În multe state membre, acest lucru se întâmplă în continuare. Strategia UE privind energia solară, adiacentă planului REPowerEU, recunoaște acest lucru și replică în acest sens RED 2, fără a detalia cum pot fi forțate statele membre, în cele din urmă, să elimine barierele relevante.

3.19. Definirea energiei din surse regenerabile și a stocării ca fiind de interes public major are sens, însă implicarea directă rămâne neclară. Rețeaua de distribuție care conectează instalațiile respective la consumator trebuie, de asemenea, să fie recunoscută ca fiind un interes public major.

3.20. Chiar și în cazul unor îmbunătățiri masive în ceea ce privește reducerea cererii de energie (a se vedea punctele 3.7-3.9) și creșterea energiei din surse regenerabile (a se vedea punctele 3.10-3.12), este evident că UE nu va putea atinge autarhia energetică nici pe termen scurt, nici pe termen mediu. Autarhia pare posibilă pe termen lung, dar dacă acest lucru este sau nu este de dorit rămâne încă sub semnul întrebării. Experiența proastă în ceea ce privește dependența de Rusia necesită o abordare bine gândită în alegerea țărilor/regiunilor care vor fi partenere în viitor. În timp ce urgența necesită decizii rapide cu privire la importurile de GNL și H₂ (verde), deciziile cu caracter obligatoriu de lungă durată trebuie evitate înainte de a efectua o analiză cuprinzătoare a riscurilor. CESE solicită Comisiei să elaboreze o strategie geopolitică privind importul de energie înainte de a propune parteneriate energetice cu țări nedemocratice sau instabile din punct de vedere politic, luând în considerare și criteriul atenuării schimbărilor climatice și al urgențelor energetice.

3.21. GNL pare a fi o soluție pentru multe state membre, dar având în vedere amprenta sa de CO₂, aceasta trebuie să fie considerată o tehnologie de tranziție, iar tranziția trebuie să fie cât mai scurtă posibil. În următorii 20 de ani, întreaga infrastructură GNL nou construită trebuie fie eliminată, fie capabilă să transporte și să distribuie H₂ verde. Acesta trebuie să fie un principiu fundamental pentru toate deciziile de investiții care vor fi luate în următoarele luni. Nivelul de pregătire pentru H₂ este adesea folosit ca clasificare, dar în realitate, este foarte neclar ce înseamnă aceasta cu adevărat. Similar cu abordarea privind definirea conceptului de „hidrogen verde” în actul delegat respectiv, Comisia trebuie să definească nivelul de pregătire pentru H₂ pentru a combina securitatea investițiilor cu o orientare clară a obiectivelor climatice. Taxonomia ar trebui modificată în consecință.

3.22. Acest lucru demonstrează importanța luării în considerare a modelelor naționale de comportament și a abordărilor naționale atunci când se iau în considerare mixurile energetice durabile. CESE ia notă de faptul că Comisia menționează pe scurt rolul energiei nucleare în planul său REPowerEU, ținând seama de faptul că această opțiune este responsabilitatea exclusivă a statelor membre. CESE sprijină utilizarea sporită a resurselor disponibile în UE, inclusiv, astfel cum a propus Comisia, prioritizarea extinderii rapide și masive a energiei regenerabile. Opțiunile polivalente de producție a energiei contribuie la securitatea aprovizionării cu energie. Pe lângă energia eoliană și solară, ar trebui, prin urmare, să se utilizeze varietatea de surse de energie cu emisii scăzute de dioxid de carbon care să se integreze într-un nou sistem energetic bazat în principal pe surse de energie europene fluctuante.

3.23. Pilonul privind investițiile inteligente stabilește prioritățile potrivite. Cu toate acestea, CESE reiterează faptul că, printr-o abordare corectă, o structură de aprovizionare cu energie fără emisii de dioxid de carbon, descentralizată și digitalizată poate avea efecte pozitive masive asupra locurilor de muncă și a economiilor regionale (a se vedea TEN/660). În contextul crizei actuale, Uniunea Europeană are nevoie de o abordare energetică generală, care să combine temele specifice legate de energie și climă cu obiectivele politicii de coeziune socială și regională. Acest aspect este în mare măsură ignorat în Strategia privind energia solară pe care Comisia a prezentat-o împreună cu planul REPowerEU.

3.24. Comisia subliniază, pe bună dreptate, că investițiile publice pot și trebuie să genereze fonduri private. Comunicarea „REPowerEU” nu acoperă refinanțarea respectivelor fonduri publice. Eliminarea subvențiilor pentru resursele fosile ar fi o abordare pentru organizarea acesteia; impozitarea profiturilor excepționale, care își au originea în criza majoră a petrolului și gazelor și își găsesc expresia în profituri suplimentare enorme, mai ales pentru marile companii petroliere, ar fi o altă abordare. CESE propune ca aceste profituri să fie reduse cu ajutorul taxelor și să fie transferate sub formă de compensație financiară consumatorilor de energie, de exemplu gospodăriile mai slabe din punct de vedere financiar sau întreprinderile mari consumatoare de energie, și să fie utilizate pentru extinderea producției de energie din surse regenerabile și a infrastructurii de rețea necesare, în special deoarece aceasta este deja discutată sau pusă în aplicare în unele state membre. CESE consideră că, pentru a nu descuraja întreprinderile energetice să investească în soluții cu emisii scăzute de dioxid de carbon, o astfel de impozitare ar trebui să fie definită cu multă sensibilitate. CESE solicită Comisiei să propună fără întârziere măsurile necesare.

3.25. În acord cu utilitatea probabilă a promovării unor soluții adaptate la circumstanțele locale, CESE sprijină pe deplin propunerea Comisiei de a utiliza planurile de redresare și reziliență și Mecanismul de redresare și reziliență pentru a contribui la punerea în aplicare a planului REPowerEU.

3.26. Planul, care, în orice caz, va necesita o finanțare substanțială, va fi foarte dificil de finanțat în cadrul financiar actual. În acest sens, CESE subliniază importanța introducerii unei reguli de aur pentru investițiile în comportamentul social/ecologic al societății noastre ⁽⁹⁾.

4. Observații specifice

4.1. Biometanul poate juca un rol esențial în reducerea/încetarea dependenței Europei de gazul din Rusia. Cu toate acestea, pentru producția sa, inclusiv în încercarea de a evita conflictele cu biodiversitatea, instalațiile de biogaz existente ar trebui, mai ales, să fie modernizate. În prezent, instalațiile de biogaz sunt adesea utilizate doar pentru acoperirea sarcinii de bază la producerea de energie electrică, adică în continuu. Căldura rezultată este rareori utilizată. Astfel de concepte sunt ineficiente. Fie biogazul obținut ar trebui prelucrat și introdus direct în rețeaua de gaze, fie ar trebui utilizat și pentru furnizarea de energie termică sub formă de centrale locale de cogenerare de energie termică și electrică. Instalațiile mai mici de stocare a gazelor ar putea contribui la producerea de energie electrică în lipsa vântului sau a soarelui. Sunt necesare investiții în modernizarea sistemelor existente. Comunicarea menționează stimulentele respective, dar lipsesc detaliile, care ar fi trebuit adăugate imediat.

4.2. După cum s-a subliniat la punctul 3.14, GNL va trebui să joace un rol pe termen scurt și mediu. Planul REPowerEU promite evaluări și o planificare, achiziții comune voluntare și o mai bună coordonare. Între timp, însă, fiecare stat membru a început să depună eforturi. Este nevoie de solidaritate europeană, iar Comisia trebuie să se asigure că niciun stat membru nu acționează împotriva intereselor oricărui alt stat, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2017/1938 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze.

4.3. Regulamentul privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze prevede, de asemenea, un regim european de solidaritate cuprinzător în caz de urgență în domeniul gazelor. Deși recentul Regulament al Consiliului privind măsurile coordonate de reducere a cererii de gaze și comunicarea care o însoțește „Să economisim gazul pentru a trece iarna cu bine” reprezintă un pas în direcția cea bună pentru îmbunătățirea pregătirii pentru situații de criză, CESE ar dori să existe un cadru mai general pentru situații de criză, orientat către abordarea crizelor de amploarea celei pe care UE o traversează acum din cauza războiului din Ucraina.

⁽⁹⁾ Avizul CESE JO C 105, 4.3.2022, p. 11.

4.4. Energia electrică și termică și pompele de căldură, inclusiv în contextul încălzirii centralizate, par să devină cea mai promițătoare abordare de înlocuire a gazelor naturale în sectorul încălzirii. Cu toate acestea, există numeroase bariere (pornind de la lucrătorii calificați care sunt necesari și sfârșind cu întrebări sociale, în special în cartierele cu o cotă ridicată de chiriași). Comunicarea nu ia în considerare aceste puncte. Este necesară o analiză mai detaliată și, de asemenea, mai critică, care să implice societatea civilă.

4.5. Creșterea masivă a creșterea prețurilor la energie a expus punctele slabe ale pieței energiei. Președinta Comisiei, Ursula von der Leyen, a declarat că actualul sistem de piață a energiei electrice nu mai funcționează și trebuie reformat. Trebuie să formulăm întrebări fundamentale cu privire la viitorul energetic, asigurând o aprovizionare care să respecte mediul și care să fie accesibilă și fiabilă, precum și cu privire la dreptul la energie. Proiectarea și reglementarea sa trebuie adaptate la noile realități ale energiei din surse regenerabile predominante și trebuie să creeze condițiile necesare pentru fiecare actor, precum și să consolideze protecția adecvată a consumatorilor. CESE salută intenția Comisiei de a explora opțiunile de optimizare a proiectării pieței energiei electrice și sprijină ferm evaluările pieței care analizează comportamentul tuturor actorilor potențiali ai pieței energiei și ai organizării pieței energiei. În orice caz, CESE subliniază importanța unei evaluări exhaustive a impactului înainte de prezentarea oricăror propuneri. Comitetul atrage atenția asupra necesității urgente de a aborda problema prețurilor ridicate la energie electrică, inclusiv corelarea între ele ale prețurilor la energie electrică și gaze, cu un impact negativ asupra economiilor statelor membre.

4.6. În plus, CESE subliniază că previziunea sistematică a creșterii cererii de energie în funcție de domenii și de tipuri de energie, ținând seama de transformarea tipurilor de energie, precum și de planificarea conceptuală a arhitecturii viitorului sistem energetic, sunt tot mai necesare pentru a se asigura plasarea corespunzătoare a investițiilor și garantarea securității aprovizionării. Comisia ar trebui să elaboreze o imagine de ansamblu corespunzătoare și să o comunice la scară largă, deoarece adesea există o lipsă de claritate în societate cu privire la măsura în care Europa își poate furniza energie.

Bruxelles, 21 septembrie 2022.

Președinta
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG
